

Сарафов поиска от Върховния административен съд да отмени достъпа до информация за разследвания и проверки на прокуратурата

В един от предпоследните работни дни от 2024 и.ф. главният прокурор и единствен кандидат за длъжността „главен прокурор“ Борислав Сарафов поиска от Върховния административен съд (ВАС) да извади съществена част от дейността на прокуратурата от обхвата на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ).

В искане до Върховния административен съд (ВАС) и.ф. главният прокурор и поискал произнасяне по 5 въпроса, като твърди, че е налице противоречие в практиката на съдилищата. Според него, постановленията на прокурорите за прекратяване на досъдебно производство, както и свързаните с т.нар. проверки не представляват „обществена информация“. Твърди, че съществува практика на ВАС в тази посока и че административните съдилища са се отклонили от тази практика. Смята, че тестът за „надделяващ обществен интерес“, регламентиран в ЗДОИ през 2008 г. не следва да се прилага спрямо посочените прокурорски постановления.

През изминалите години административните съдилища постановиха важни решения относно достъпа до информация, свързан с досъдебните производства и предварителните проверки. Делата бяха образувани по жалби по реда на ЗДОИ от журналисти, медии, неправителствени организации и граждани. Така с [Решение № 10699/07.07.2024 г. на Административен съд – София град \(АССГ\)](#), Второ отделение, 25 състав, по а.д. № 5417/2023 г., бе отменен отказ на Окръжна прокуратура - Бургас за предоставяне на достъп до информацията, дали е образувано досъдебно производство и произтичащите от това последващи правни действия. Според съда информацията е от естество да формира у гражданите мнение за дейността на прокуратурата и убеждение за начина, по който тя упражнява правомощията си. С [Решение № 1206/23.02.2024 г. на АССГ](#), Второ отделение, 58 състав по а.д. № 5715/2023 г. пък е отменен отказ на Софийската районна прокуратура да предостави информация кой е наблюдаващият прокурор по спряното дело срещу партия „Възраждане“ и за това дали има други образувани производства срещу депутати. Според друго Решение [№ 1615/12.03.2024 г. на АССГ](#), Второ отделение, 56 състав по а.д. № 10350/2023 г., ограничението на достъпа до информация, свързано със следствената тайна, е неприложимо, когато разследването е приключило с постановление за прекратяване на наказателното производство. Става въпрос за информация относно разследване на Софийската градска прокуратура, свързано с евентуално отпуснати от Българска банка за развитие лоши кредити в големи размери.

Административен съд София-град прие, че е обществена, подлежи на предоставяне по реда на ЗДОИ и не попада в обхвата на „следствената тайна“ информацията, свързана с отразяването на досъдебни производства в електронната информационна система на Прокуратурата на Република България. Делото бе образувано по отказ на Върховната касационна прокуратура да предостави информация за отразяването на 5 знакови разследвания в нейната електронната деловодна система. Повод за заявлението по ЗДОИ е внезапното изчезване на записите от публично достъпния портал. С [Решение № 6144/19.10.2023 г. на АССГ](#), Второ отделение, 58 състав по а.д. № 3358/2023 г. е

отхвърлен доводът на прокуратурата, че информацията представлява „следствена тайна“, както и доводът, че не следва да се преценява „надделяващият обществен интерес“, тъй като информацията се отнася до материали по образувани прокурорски преписки и досъдебни производства и разпоредбите на ЗДОИ не са приложими. Всички посочени дела са представени подробно в [бюлетина](#) на ПДИ.

Тези и други постановени в предходните 2-3 години решения на съдилищата са подразнили очевидно чувството за недосегаемост, което властва във върховете на прокуратурата. През втората половина на 2024 г. бяха подадени и заявления относно действията на специалния прокурор г-жа Талева, разследващ главния прокурор.

В продължение на две десетилетия и половина ЗДОИ е основен инструмент на журналисти, медии, граждански организации, политици и отделни граждани да осъществяват контрол върху управлението и да разкриват нарушения, нередности и корупция.

Също две десетилетия и половина българските граждани наблюдават агонията на обвитата с най-мрачна слава институция от 1990 г. насам – тази на главния прокурор. През съмнения за най-тежки престъпления, извършени при закрила от представители на тази институция, в това число убийства (знаковото дело *Колеви срещу България*), неефективни разследвания на полицейско насилие (*Сашов и др.* и други дела срещу България) в Страсбург, политически акции и арести, намеса в изборите („Костинбродска афера“), последният изпълняващ функциите и кандидат за поста за следващите 7 години завършва тази поредица с посегателство спрямо най-мощното средство на демокрацията у нас - ЗДОИ.

Учудване буди бързото образуване на делото във ВАС, който иначе в продължение на 3 години не успява да реши [тълкувателното дело за публичния достъп до съдебните решения по класифицирани дела](#) – тълкувателно дело, по идентично на което Наказателната колегия на Върховния касационен съд се произнесе още през 2014 г.

Освен с неефективността в разследванията на престъпления по високите етажи на властта, Главната прокуратура е известна и с двойния стандарт при защитата на т. нар. „следствена тайна“. Така в едни случаи прокурорите разкриват лична кореспонденция и записи от подслушвания, както и показания на свидетели, докато в други пазят в тайна дори номера и движението на дадено разследване или дори предварителна проверка. Единствените, които внасяха някакъв справедлив баланс и принуждаваха прокуратурата да предостави тази неоснователно крипа информация, са административните съдилища по дела по ЗДОИ.

Сега единственият кандидат за длъжността „главен прокурор“, който следва да представи своята програма за действие на тази длъжност, за която кандидатства, всъщност е предприел реални стъпки за тълкувателно решение, чрез което да бъде покрита с булото на тайната и малкото информация за прокурорските разследвания и проверки, която обществото можеше да получи.

Надяваме се, че всички отговорни институции ще отдадат дължимото внимание на тази предприета от кандидата за главен прокурор стъпка, която е дълбоко несъответна на ролята на прокуратурата в обществения живот, необходимостта от промяна, прозрачност и отчетност, и потребността на гражданите да живеят в една спокойна от престъпност, но и прозрачна за начина, по който се осъществява или не се осъществява борбата с нея, обществена среда.